

Flere grise kan komme ud at køre

Kongres for svineproducenter
22. oktober 2019

Hvem er vi?

Stig Jessen, Dyrlæge,
Fødevarestyrelsens Veterinære Rejsehold

Henrik Ringskær, Transport- og logistikchef, SPF

Tina Birk Jensen, Dyrlæge, SEGES Svineproduktion

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Fra producent til slagteri

Før transporten

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Transportegnethed! Starter i stalden når en gris bliver syg!

Behandling!

Isolering i sygeboks?

Tilses af dyrlæge?

Dagligt tilsyn og vurdering!

Kommer den sig?

Aflivning?

Egnet til transport?

Evt. transport under særlige hensyn?

Dyrlægeattest?

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Vurdering af transportegnethed er dit ansvar!

Hvorfor?

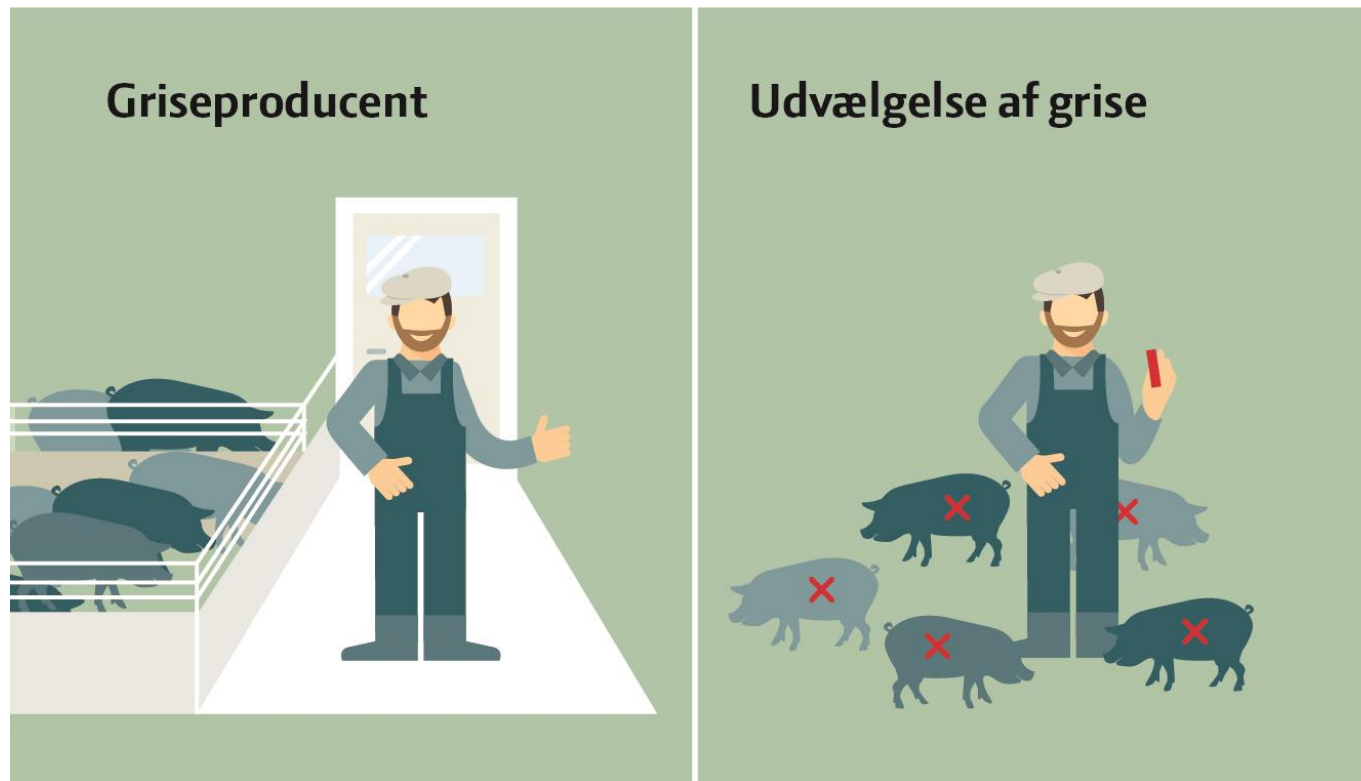
- Kender dyrets sygdomsforløb
- Har tid til at vurdere dyret
- Kan tilse dyret under egnede forhold i besætningen
- Ved om dyrets almenbefindende er påvirket
- Ved om dyret er i bedring
- Har mulighed for at vurdere dyret sammen din dyrlæge
- Har mulighed for at bestille en transport under særlige hensyn
- Har mulighed for at få en dyrlægeattest på dyret

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

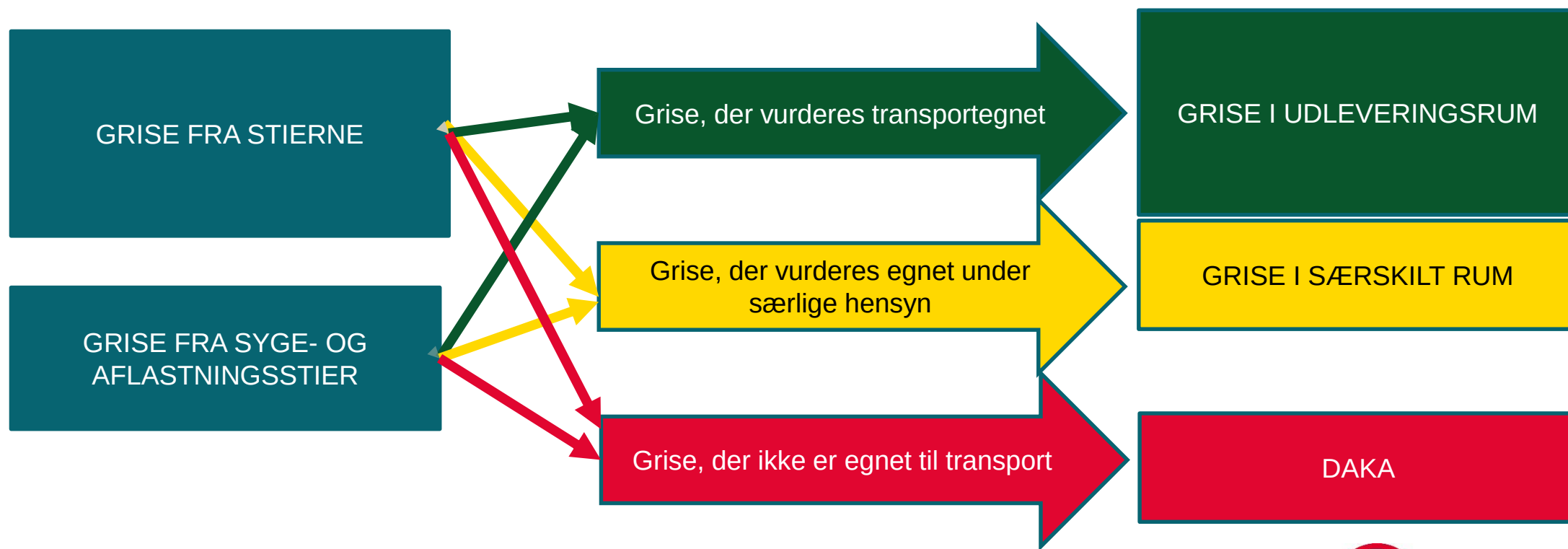
Udlevering af grise til transport

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Hvilke grise skal være i fokus?

Hvad siger reglerne?

Dyreværnslovens § 1:

- Dyr skal behandles forsvarligt
- Beskyttes bedst muligt

Transportforordningen:

- Dyrene skal være egnede til transport
- Dyr må ikke komme til skade under transport

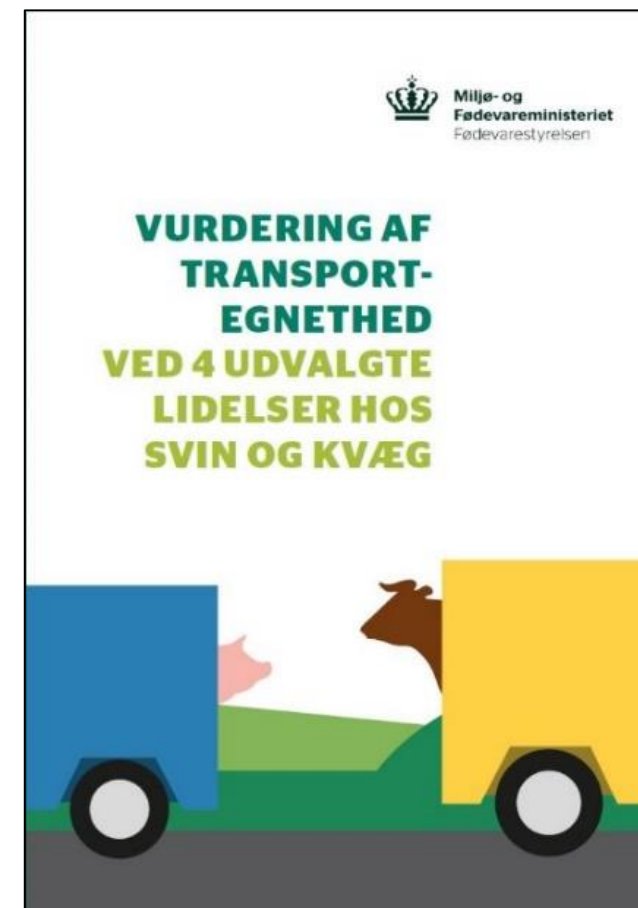
Transportbekendtgørelsen:

- Mulighed for transport under særlige hensyn
- Dyrlægeudtalelse ved tvivl om transportegnethed
- Krav om ekstra tykt lag strøelse

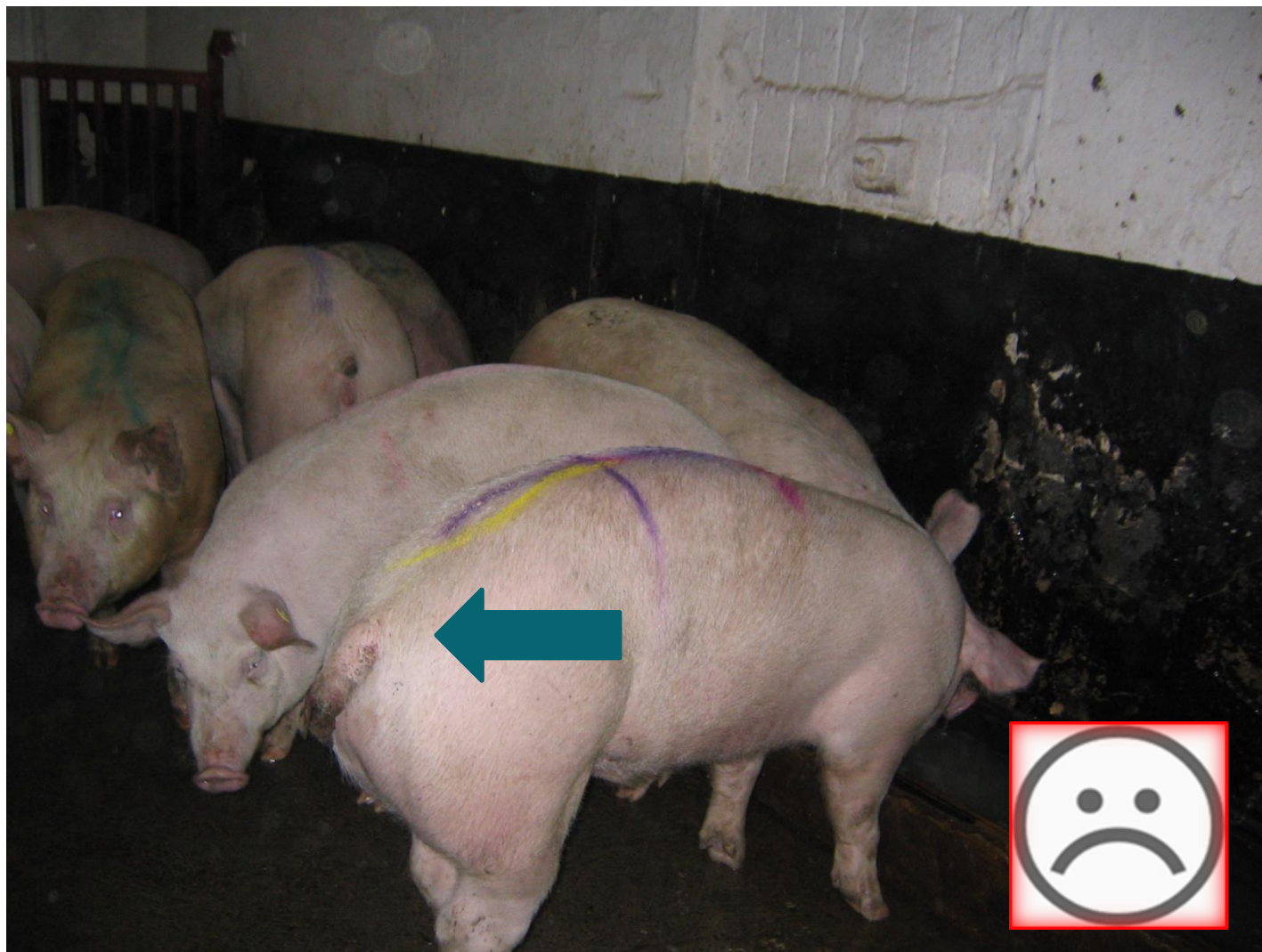

Hvilke dyr er som udgangspunkt egnede til transport?

- Sunde og raske dyr
- Dyr i god fysisk form
- Dyr med mindre skader, der ikke forværres under transporten
- Dyr, der kan gå og stå uden problemer
- Dyr, der ikke er hæmmede i deres bevægelser
- Dyr med afhelede skader, der ikke længere er smertevoldende
- Dyr med afhelede sår, der ikke er blodige
- Brug guides og vejledninger fra branche og myndigheder
- Husk, tvivlen skal komme dyret til gode

Transportegnet?

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Indretning af udleveringsfaciliteter

- Indretning - kan grisene være i området i længere tid? – hvis forsinkelser!
 - Undgå for meget sammenblanding -> kampe -> skader
 - Nok strøelse -> ætsninger -> skader på grise
 - Vand - evt. også mulighed for fodring
- Optimale lysforhold i udleveringsrum og over rampe
- God ventilation – ammoniakdampe bør minimeres
- Rampehældning max 10° / tværgående ripper max 20°
- Indretning af særskilte rum (små) til adskilte grise

Læsning af grise

Griseproducent

Udvælgelse af grise

Lastbil med chauffør kommer

Udlevering

- Uddannelse af personale (udtagning og udlevering)
 - Løbende gennemgang af vejledninger fra FVST og SEGES
 - Brug den fornødne tid på at undersøge grise, som skal adskilles
- Placering af adskilte grise i eget aflukke, så chaufføren kan vurdere grisen
- Klar aftale med chaufføren om rækkefølge – hvor skal de adskilte grise placeres på bilen?
- Tjek før afgang, at oplysningerne passer med dyrlægeerklæringen/mærkning
- Fremdrivning – max. 15 ad gangen
- Brug kun drivbræt og rasler!

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Transportegnethed

- Huld/trivsel
- Beskidte grise – OBS på skjulte sår/vævsdød (nekrose)
- Halesår/bid
- Brok med sår – mærk med hånden (gummihandsker)
- Halthed – selv den mindste halthed skal ikke med – det bliver ikke bedre efter en transport!
- Øvrige lidelser: elefantøre, øresår, bylder, krogede ben etc.

Transport under ekstra hensyn

Undersøgelse af grise med brok

Læsning af grise med brok

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Transport af grise

Griseproducent

Udvælgelse af grise

Lastbil med chauffør kommer

Lastbil kører

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Normal adfærd hos dyr under transport

- Dyr er ikke vant til transport
- Nervøsitet, uro, angst = aggression
- Øget varmeproduktion og stress
- Sammenblanding af dyr = rangkampe og aggression
- Svage dyr kan ikke komme væk
- **Dyr tager ikke "hensyn" til hinanden!**

Belastninger under transport

- Opbremsning, acceleration, sving, ujævn vej
- Dyr falder og skubbes ufrivilligt ind i inventar og andre dyr
- Køresyge (svin)
- Hårdt for fysikken
- Nedsat ventilation
- Kulde eller varme
- Begrænset plads

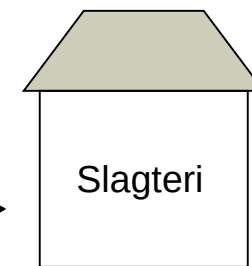

Ankomst til slagteriet

Kontrol ved ankomst til dansk slagteri

Kontrol ved ankomst til slagteriet

Omfang af kontrollen:

- Sporbarhed (alle dyr)
- Transportegnethed (alle dyr)
- Sundhed (alle dyr)
- Stikprøvekontrol af transporten, transportmidler og transportpraksis

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Dyrlægens kontrol ved ankomst til slagteriet

- Vurdering af grisene under aflæsning
- Undersøger evt. syge og tilskadekomne dyr
- Dårlige dyr tages fra og aflives straks
- Supplerer med fund fra kødkontrollen
- Sanktionering af overtrædelser

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Hvordan gør vi det nemmere at transportere grise i DK?

Hvad kan vi gøre?

- så transport af grise i DK bliver nemmere

- Opgradér udleveringsforholdene i samråd med din konsulent
- Uddannelse og løbende gennemgang med personalet
- Overvej tidligt, om grisen når at blive klar til transport/skånetransport - hvor længe skal der fodres på den?
- Sæt tilstrækkeligt med tid af til at vurdere grisene
- Åbenhed og dialog er vejen til bedre dyrevelfærd
- Respektér chaufførens sidste vurdering – måske har chaufføren sparet dig for en kæmpe bøde/årelang retssag
- Lad altid tvivlen komme grisen til gode

Best practice ved udlevering og i sygestien

Hvad kan vi gøre?

- så transport af grise i DK bliver nemmere

- Fødevarestyrelsens værdier: Ansvarlighed, faglighed, troværdighed, engagement og åbenhed!
- Bruger guides og vejledninger som hjælpemidler
- Afholder kurser og temadage med fokus på ensartet vurdering af transportegnethed
- Erfaringsudveksler/erfa-grupper eller to på kontrol
- Møder for landmænd/chauffør/vognmand
- Hjemmeside med informationer til landmænd og transportører
- Afrapporter årligt resultaterne af kontrollen med transport af dyr

Men husk! Lad tvivlen komme grisen til gode

Hvad kan vi gøre?

- så transport af grise i DK bliver nemmere

BROK

TRANSPORTEGNET ELLER EJ?
SLAGTESVIN, 100 KG

Hvad skal du gøre før transporten?

1. Sætfokus på hele grisen
SE EFTER
a) Er grisen utrivelig?
b) Hvordan er grisens hud?
c) Kan grisen gå normalt?
d) Er grisen bevægelseshæmmet pga. broksækken?
2. Se på broksækken
SE EFTER
a) Hvor stor er broksækken?
b) Hvordan er broksækkens form?
c) Rammer broksækken på vet?
d) Ses der sår på broksækken?
3. Mærk på broksækken
MÆRKEFTER
a) Mærkes dersår på broksækken?
b) Føles brokket varmt?
c) Er brokket smertefuldt ved berøring?

HALEBID

TRANSPORTEGNET ELLER EJ?
SLAGTESVIN, 100 KG

Hvad skal du gøre før transporten?

1. Sætfokus på hele grisen
SE EFTER
a) Er grisen utrivelig?
b) Hvordan er grisens hud?
c) Kan grisen gå normalt?
2. Se på grisens hale
SE EFTER
a) Gemmer grisen halen?
b) Ses der frisk blod på halen?
c) Hvor stort er sårnet på halen?
d) Er halen rød og/eller tyk?
e) Er dele af halen sort som tegn på vævshed?
3. Mærk på grisens hale
MÆRKEFTER
a) Føles halen varm?
b) Er halen smertefuld ved berøring?
c) Mærkes halen hævet?

ØRESKADER

TRANSPORTEGNET ELLER EJ?
SMÅGRISE, 30 KG

Hvad skal du gøre før transporten?

1. Sæt fokus på hele grisen
SE EFTER
a) Er grisen utrivelig?
b) Hvordan er grisens hud?
c) Kan grisen gå normalt?
d) Er grisens hovedholdning påvirket?
2. Se på ørerne
SE EFTER
a) Er ørerne hævede eller krallede?
b) Er ørerne ens i størrelse?
c) Er der sår på ørerne?
d) Hvor stort er såret?
e) Hvor dybt er såret?
f) Er ørerne røde?
3. Mærk på ørerne
MÆRKEFTER
a) Føles ørerne varme?
b) Er ørerne hævede – eksempelvis de jagtige eller udspændte?

Se på hele
grisen

Se på
problemet

Mærk på
problemet

VURDERING AF TRANSPORTEGNETHED

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Eksempel - halebid

Grisen er trivelig med normal huld og bevægelse

Der ses et halebid, der ikke er helet op
Ved spidsen af halen ses dødt væv

Halen mærkes ikke varm, øm og hævet

IKKE TRANSPORTEGNET

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Hvad kan vi gøre?

- så transport af grise i DK bliver nemmere

Skabe dialog mellem interessenter

Opfordre til dialog mellem:

- Landmand og chauffør
- Praktiserende dyrlæge og embedsdyrlæge

Hvad kan vi gøre?

- så transport af grise i DK bliver nemmere

Nyt krav i DANISH produktstandard pr. 1. januar 2019

Transportegnethed er en del af egenkontrolprogrammet og kontrolleres ved hvert DANISH besøg

Fokus på:

- Korrekt håndtering af dyr i sygestier
- Procedure for udlevering af grise til slagtning, herunder "tvivlsdyr"
- Dokumentation for årlig gennemgang af faktaark med dyrlæge

Lad tvivlen komme grisen til gode.

Miljø- og Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

 facebook.com/SegesSvineproduktion